

กรมอนามัย
ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (SOP)

ชื่อหน่วยงาน กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด จำนวนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ (สพด.4D) ใต้ การยกระดับ

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

เพื่อยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D

2. ขอบเขต (Scope)

แนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

3. คำจำกัดความ (Definition) (ถ้ามี)

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ (4D) หมายถึง สถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้และการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง 6 ปี หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประกอบด้วย การส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กด้านสุขภาพ 4 ด้าน ดังนี้

1. Diet การเจริญเติบโตและโภชนาการ : การส่งเสริมโภชนาการเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีกิจกรรมหลักที่สำคัญ คือ การเฝ้าระวังการเจริญเติบโตของเด็กรายบุคคล การจัดอาหารตามวัยที่เหมาะสมและเพียงพอต่อการเจริญเติบโตของเด็ก และการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมและเฝ้าระวังโภชนาการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. Development and Play พัฒนาการเด็กและการเล่น : การส่งเสริมพัฒนาการเด็ก 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านด้านกล้ามเนื้อมัดเล็กและสติปัญญา ด้านการเข้าใจภาษา ด้านการใช้ภาษา และด้านการช่วยเหลือตนเองและสังคม โดยมีการเฝ้าระวังติดตามพัฒนาการเด็กรายบุคคล มีการจัดทำแผนและจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ พร้อมการพัฒนาศักยภาพครูผู้ดูแลเด็กด้านการส่งเสริมพัฒนาการ และครูผู้ดูแลเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถเป็นผู้สนับสนุนการเล่นของเด็กให้เกิดขึ้น ด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ พื้นที่เล่น (Play space) กระบวนการเล่น (Play process) ผู้อำนวยการเล่น (Play worker) และหน่วยบริหารจัดการการเล่น (Play management unit)

3. Dental สุขภาพช่องปาก : การส่งเสริมสุขภาพช่องปากและฟันของเด็กในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีการตรวจสุขภาพเด็กประจำวัน ครูผู้ดูแลเด็กมีการตรวจสุขภาพช่องปากและฟัน การจัดบริเวณ/สถานที่และอุปกรณ์การแปรงฟัน และจัดให้มีการตรวจสุขภาพช่องปากและฟันโดยบุคลากรทางการแพทย์เป็นประจำทุก 6 เดือน

4. Disease การป้องกันควบคุมโรค : การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม เพื่อความปลอดภัยและปลอดภัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยมีการป้องกันควบคุมโรค แนวทางในการดูแลให้ความช่วยเหลือสำหรับเด็กที่บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย และมีการพัฒนาศักยภาพครูด้านการป้องกันควบคุมโรคในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี โดยกลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก รับผิดชอบการขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D ถ่ายทอดนโยบายการขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เครือข่ายในเขตสุขภาพที่ 4 โดยบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินการร่วม 4 กระทรวงหลัก ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุข

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

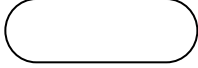
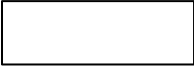
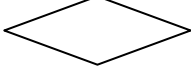

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1.	รับนโยบาย	ศูนย์อนามัยที่ 4 โดยกลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก รับนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุข เพื่อยกระดับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D	1 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารตัวชี้วัดจากกระทรวงสาธารณสุข
2.	วางแผน	วางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D	1 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารตัวชี้วัดจากกระทรวงสาธารณสุข
3.	จัดประชุมชี้แจง	ประชุมเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริม	2 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D

ลำดับ	ฝั่งกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
		คุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D กับเครือข่ายในเขตสุขภาพที่ 4 ผ่านระบบ Zoom Meeting			
4.	ลงพื้นที่ขับเคลื่อนการดำเนินงาน	ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังและกำกับติดตามการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D (ในพื้นที่นำร่อง 8 จังหวัด)	8 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D
5.	ติดตามการดำเนินงาน	ประชุมติดตามความก้าวหน้าขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D	2 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D
6.	ลงพื้นที่ติดตาม	ลงพื้นที่เยี่ยมเสริมพลังและสรุปผลการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D (ในพื้นที่นำร่อง 8 จังหวัด)	8 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์การประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D
7.	สรุปผลการดำเนินงาน	ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D ในเขตสุขภาพที่ 4	1 วัน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก	สรุปผลการประเมินสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D (ตามเกณฑ์)

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1.		1 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารตัวชี้วัดจาก กระทรวงสาธารณสุข
2.		1 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารตัวชี้วัดจาก กระทรวงสาธารณสุข
3.		2 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์ การประเมินสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ 4D
4.		8 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์ การประเมินสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ 4D
5.		2 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์ การประเมินสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ 4D
6.		8 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	เอกสารเกณฑ์ การประเมินสถาน พัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ 4D
7.		1 วัน	กลุ่มพัฒนา อนามัย แม่และเด็ก	สรุปผลการประเมิน สถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D (ตามเกณฑ์)

สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

6. ภาคผนวก (ถ้ามี)

อ้างอิง

กรมอนามัย สถาบันพัฒนาอนามัยเด็กแห่งชาติ. (2564). *แนวทางการส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านสุขภาพ 4D ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการโรมพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: กรมกิจการเด็กและเยาวชน.

ตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง

หน่วยงาน ศูนย์อนามัยที่ ๔ สระบุรี กลุ่มงานพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก การดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D

ลำดับ (๑)	กิจกรรม (๒)	ปัจจัยเสี่ยง (๓)	การประเมินความเสี่ยง			กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง (๗)	แนวทางการจัดการความเสี่ยง (๘)	ผู้รับผิดชอบ (๙)
			โอกาส (๔)	ผลกระทบ (๕)	ระดับ (๖) = (๔) x (๕)			
๑.	รับนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุข	- ผู้รับผิดชอบงานหลักของศูนย์อนามัยไม่สามารถเข้ารับฟังการมอบนโยบายจากกระทรวงสาธารณสุขได้ เนื่องจากติดภารกิจ	๒	๒	๔	๑	- วางแผนการดำเนินงาน	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๒.	ประชุมเพื่อวางแผนการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D	- สมาชิกกลุ่มงานไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ทั้งหมด	๒	๒	๔	๑	- วางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า - แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้า	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๓.	ประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D (ประชุมทางไกลผ่านโปรแกรม Zoom)	- ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบจำนวน - ภารกิจของทีมงาน	๒	๒	๔	๑	- วางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า ๑ เดือน - แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน - ติดตามการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานกับผู้รับผิดชอบงาน คอ.๔ และจังหวัด	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๔.	เยี่ยมเสริมพลังและกำกับติดตามการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D	- ภารกิจของผู้รับผิดชอบงาน - สถานการณ์ COVID-19	๒	๒	๔	๑	- ติดตามการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานกับผู้รับผิดชอบงาน คอ.๔ และจังหวัด	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๕.	ประชุมติดตามความก้าวหน้าขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสุขภาพ 4D (ประชุมทางไกลผ่าน โปรแกรม Zoom)	- ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบจำนวน - ภารกิจของทีมงาน	๒	๒	๔	๑	- วางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า ๑ เดือน - แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน - ติดตามการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานกับผู้รับผิดชอบงาน คอ.๔ และจังหวัด	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๖.	เยี่ยมเสริมพลังและสรุปผลการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D	- ภารกิจของผู้รับผิดชอบงาน - สถานการณ์ COVID-19	๒	๒	๔	๑	- ติดตามการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานกับผู้รับผิดชอบงาน คอ.๔ และจังหวัด	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก
๗.	ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย 4D (ประชุมทางไกลผ่าน โปรแกรม Zoom)	- ผู้เข้าร่วมประชุมไม่ครบจำนวน - ภารกิจของทีมงาน	๒	๒	๔	๑	- วางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า ๑ เดือน - แจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าอย่างน้อย ๑๕ วัน - ติดตามการดำเนินงานทุกขั้นตอนตามแผนงานกับผู้รับผิดชอบงาน คอ.๔ และจังหวัด	กลุ่มพัฒนาอนามัยแม่และเด็ก

